



SIISTI RANTARETKI

1. LÄMMITTELYHARJOITUS

1.1 Roskaralli (vinkkivihko s. 14)

Harjoitus sopii kaiken ikäisille.

Ympäristökasvatuksellinen tarkoitus

- virittää tunnelmaan ja luo sisäistä motivaatiota itse siivoukseen
- luo yhteishenkeä
- luo tunnesiteen aiheeseen

Tarvikkeet: kalapehmolelu ja muoviroska (esim. muovipussi)

Aluksi: Mereen päätyy valtava määrä erilaista muoviroskaa. Ohjaaja kysyy osallistujilta mitä haittaa muoviroskasta on meressä. Vedessä elävät kalat ja linnut syövät muoviroskaa, koska ne luulevat sitä ravinnoksi. Ennen kuin aletaan kerätä roskia, pitää vähän lämmitellä lihaksia roskarallilla.

Leikin kulku: Asetutaan seisomaan piiriin ja otetaan luku (tarvitaan parillinen määrä osallistujia). Parittomat ovat kala- ja parilliset merensuojelujoukkue. Kalajoukkue saa pehmolelukalan ja merensuojelujoukkue muoviroskan. Tarkoitus on siirtää omaa esinettä piirissä oman joukkueen jäseneltä toiselle (eli aina yhden vierustoverin yli) mahdollisimman nopeasti ja saada vastapuolen esine kiinni.

Esineet lähetetään kiertämään eri puolilta piiriä. Kalajoukkue yrittää saada muoviroskan kiinni, jotta kala, joka luulee muoviroskaa ruoaksi, voisi syödä roskan. Merensuojelujoukkue yrittää olla niin nopea, että roska ei joutuisi kalan suuhun. Jos kala saa roskan kiinni ja kala pääsee syömään sen, kalajoukkue voittaa. Jos roska saa kalan kiinni pyrstöpuolelta, kala ei pääse syömään sitä ja merensuojelujoukkue voittaa.





1.2. Vaihtoehtoinen lämmittely: porinaryhmät Itämerestä (vinkkivihko s. 6)

Harjoitus sopii 4.-luokkalaisille ja vanhemmille.

Leikin kulku: Osallistujat kävelevät ympäriinsä. Ohjaaja sanoo numeron 2–5 väliltä. Osallistujat muodostavat annetun numeron kokoisia ryhmiä lähimpänä olevien ihmisten kanssa. Yli jääneet voivat liittyä lähimpään ryhmään. Kun ryhmät ovat valmiit, ohjaaja antaa aiheen, josta jutellaan hetki ryhmässä. Lopuksi voidaan keskustella ryhmissä esiin nousseista asioista yhdessä. Keskusteluaiheita esim.

- Mitä tulee ensimmäisenä mieleen sanasta Itämeri?
- Mikä on mukavinta, mitä Itämerellä tai sen rannalla voi tehdä?
- Mitä eliöitä Itämeressä elää?
- Mitä hyötyä Itämerestä on ihmisille?
- Mitä ympäristöuhkia Itämereen liittyy?

1.3. Hauet saalistamassa -kuvakortit

Harjoitus sopii kaiken ikäisille.

Tämä leikki on hyvä aloitus, jolla saadaan jaettua ryhmä pareiksi esim. roskien keruuta ja päivän muita tehtäviä varten.

Tarvikkeet: kuvakortteja, joissa on Itämeressä esiintyviä eliöitä, kuten kaloja ja lintuja, sekä erilaisia roskia. Jokaista korttia tarvitaan kaksi samanlaista, yhteensä saman verran kuin osallistujia.

Leikin kulku: Ohjaaja alustaa leikin sanomalla, että pelaajat ovat haukia, jotka lähtevät saalistamaan. Ohjaaja laittaa maahan/antaa jokaiselle osallistujalle kuvakortin, jossa esiintyy haulle mahdollisia saaliita. Tehtävänä on löytää kuvapari matkimalla eliön tai roskan ulkonäköä, liikehdintää, ääntä, elintapoja tai miten sitä käytetään. Puhua ei saa. Kun kaikki ovat löytäneen parinsa, jokainen kertoo, mitä kuvakorteista löytyi. Lopuksi voidaan keskustella siitä, mitä haittaa kuvakorteissa esiintyneistä asioista on haulle.



2. ROSKIEN KERUU

Harjoitus sopii kaiken ikäisille.

Ympäristökasvatuksellinen tarkoitus

- Positiivinen ote: tehdään konkreettista hyvää ympäristölle
- toimitaan pareittain/pienissä ryhmissä = kivaa aikaa yhdessä
- luotetaan sisäiseen motivaatioon, jolloin nuoret saavat kerätä omaan tahtiin
- seikkailullinen ote: mitä jännittäviä paikkoja rannalta löytyy ja mitä jännittäviä löytöjä teemme

Tarvikkeet: roskapihdit, pussit ja hanskat

Kerätään roskaa pareittain niin, että toisella on roskapussi ja toisella roskapihvit. Vaihdellaan keräyksen aikana. Riippuen paikasta ja aikuisten määrästä jakaannutaan esimerkiksi kahteen ryhmään. Määritellään mahdollisimman tarkasti, että mistä kerätään roskaa.

3. KESKUSTELU LÖYDETYISTÄ ROSKISTA

Harjoitus sopii kaiken ikäisille.

Ympäristökasvatuksellinen tarkoitus

- tiedollinen osuus itse hoksaamalla: yleisin roska, kuinka paljon roskaa löytyy
- katsotaan, miten paljon saimme yhdessä aikaan
- mahdollisuus käydä yhdessä läpi siivouksen herättämiä tunteita

Esimerkkikysymyksiä johdattelemaan keskustelua:

- Millaisia roskaa löytyi? Mitä roskaa oli eniten?
- Mistä erilaiset roskat ovat peräisin?
- Oliko ranta roskaisempi, kuin ajattelitte?
- Miksi ihmiset roskaavat?



4. HARJOITTEET ROSKIEN KERÄÄMISESTÄ SYNTYNEEN KOKEMUKSEN POHJALTA

4.1. Ota kantaa -mielipideharjoitus (vinkkivihko s. 19)

Ympäristökasvatuksellinen tarkoitus

- Harjoitellaan mielipiteenmuodostusta
- Omat kokemukset yhdistyvät kuultuun tietoon

Harjoitteen kulku: Tehdään rannalle jana, jonka toisessa päässä on "Täysin samaa mieltä" ja toisessa "Täysin eri mieltä". Ohjaaja esittää väitteitä ja osallistujat menevät seisomaan janalle siihen kohti, mitä mieltä he ovat väitteestä. Ohjaaja voi kysyä tarkempia perusteluita tai väittämästä voidaan keskustella ryhmässä.

Esimerkkiväittämiä:

.4.-6.-luokkailisille sopivia väitteitä:

- Roskat eivät haittaa rannalla, jos niitä ei näe.
- Rannoilla on roskaa siksi, että niitä tippuu vahingossa.
- Rannoilla on roskaa siksi, että siellä on liian vähän roskiksia.
- Rannoilla on roskaa siksi, että ihmiset eivät välitä kerätä omia roskiaan.
- Rannan siivoamisesta tuli hyvä mieli.

7.luokkalaisille ja vanhemmille sopivia väitteitä

- Roskaantuminen vähenisi, jos roskaajia sakotettaisiin.
- Rannoilla on roskaa siksi, että ihmiset ajattelevat, että rannan siivoaminen on jonkun muun vastuulla.
- Roskaantuminen vähenisi, jos ihmiset tietäisivät enemmän roskien haitoista ympäristölle.
- Voin itse vaikuttaa siihen, kuinka roskainen Itämeri on.
- Tämän rannan siivoamisella on vaikutusta koko Itämeren tilaan.



4.2. Roskan tarina-tehtävä (vinkkivihko s. 13)

Harjoitus sopii erityisesti ala-aste-ikäisille.

Ympäristökasvatuksellinen tarkoitus

- laittaa miettimään, mistä roskat tulevat
- samalla pääsee esittelemään jännittävimmät löytönsä muille
- pidetään yllä positiivista tunnelmaa, eikä vain voivotella roskan määrää

Tarvikkeet: paperia, kyniä, kirjoituslustoja

Harjoitteen kulku:

Etsikää rannalta yksi kiinnostava roska ja keksikää sille pareittain elämäntarina. Mistä roska on peräisin? Kuka sitä on viimeksi käyttänyt? Miksi käyttäjä hylkäsi sen?

Tarina alkaa "Eräänä päivänä..." ja loppuu "...ja niin roska päättyi tälle rannalle".

Lopuksi muodostetaan tarinapiiri ja luetaan tarinat koko ryhmälle. Tarinat voi jakaa somessa #satakolkkyt #roskantarina

4.3. Roskatutkimus

Harjoitus sopii 7-luokkalaisille ja vanhemmille

Ympäristökasvatuksellinen tarkoitus

- opetellaan analyttisempää pohdiskelua löydettyjen roskien alkuperästä

Tarvikkeet: paperia, kyniä, kirjoituslustoja

Harjoitteen kulku:

Toimitaan pareittain. Tutkitaan löydettyjä roskia ja kirjataan ylös tukkimiehen-kirjanpidolla roskien materiaali: Tupakantumpit / Muovi / Paperi tai pahvi / Käsitelty puu / Biohajoava jäte / Metallit / Lasi tai keramiikka / Kumi / Tekstiili / Muu

Seuraavaksi valitaan pareittain viisi eri roskaa tarkempaan tutkimukseen. Mistä ihmistoiminnasta he arvelevat, että roska on peräisin (esim. rakentaminen, kalastus, retkeily rannalla, laivaliikenne)?

Lopuksi kokoonnutaan yhteen ja keskustellaan, millaisia roskia oli eniten. jokainen pari esittelee yhden tarkemmin tutkimansa roskan ja kertoo mistä luulevat, että se on peräisin.



5. YHTEINEN LOPETUS RETKELLE

5.1 Itämeren suojelijoiden ketju ja ryhmäkuva (vinkkivihko s. 33)

Harjoitus sopii kaiken ikäisille.

Ympäristökasvatuksellinen tarkoitus

- yhteisöllisyys: ikuistetaan meidän siivousporukka ja liitytään osaksi suurempaa kokonaisuutta

Harjoitteen kulku:

Retkeläiset ovat siivonneet Itämeren rantaa ja oppineet paljon uutta Itämeren suojelusta. Teistä on tullut Itämeren suojelijoita! Muodostakaa sen merkiksi suojeluketju Itämeren rantaan niin, että seisotte rivissä meren rannassa katse merelle päin ja otatte toisianne käsistä kiinni tai nostakaa kädet ilmaan.

Ottakaa kuva ketjusta rannan puolelta, niin että olette selin. Jakakaa kuva somessa #satakolkylt #pelastanitämerta

5.2 Loppurentoutus: hiljainen tarkkailija (vinkkivihko s. 33)

Harjoitus sopii 6.-luokkalaisille ja vanhemmille

Ympäristökasvatuksellinen tarkoitus

- Itämerisuhteen vahvistaminen: hiljennytään hetkeksi katselemaan merta
- selkeä päätös yhteiselle retkelle

Harjoitteen kulku:

Itämeren hiljainen tarkkailu rauhoittaa retken päätteeksi. Osallistujat saavat valita itselleen sopivan istuma- tai seisomapaikan, niin että kasvot ovat merelle päin. Tarkoitus on 7–10 minuutin ajan hiljentyä vain katselemaan Itämerta ja kuuntelemaan meren ääntä. Ohjaaja antaa äänimerkin, kun harjoitus on ohi ja on aika palata yhteen.

   @satakolkylt



www.satakolkylt.fi